

BIURO STOWARZYSZENIA
AGLOMERACJA OPOLSKA

WYPYNEŁO 17. 12. 2023

Nr Dz. 729/2023
Podpis

Regionalna Dyrekcja Ochrony
Środowiska w Opolu
ul. Firmowa 1
45-594 Opole

WOOŚ.410.2.33.2023.AKu

Opole, dnia 13 grudnia 2023 r.

**Stowarzyszenie
Agglomeracja Opolska
ul. Plac Wolności 6
45 – 018 Opole**

Na podstawie art. 54 ust. 1 i art. 57 ust. 1 pkt.2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 poz. 1094) dalej OOS, odpowiadając na pismo NR driw.051.2.16.2023 z dnia 14.11.2023 r. w sprawie zaopiniowania projektu dokumentu pn.: „Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Opolskiej 2021+” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, poniżej przedstawiam **opinię w sprawie.**

Przedmiotowy dokument określa cele wraz z działaniami i wiązkami projektów koncentrujących się w obszarach związanych z poprawą jakości środowiska, adaptacją do zmian klimatu, gospodarką odpadami, zrównoważoną mobilnością oraz podnoszeniem walorów turystyki i kultury na obszarze Aglomeracji Opolskiej, także w aspekcie związanym z poprawą jakości życia poprzez łączenie różnorodnych aspektów rozwojowych aglomeracji. Projekt „Strategii ZIT...” wyznacza ramy dla późniejszej realizacji projektów i działań mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

W dokumencie „Strategia ZIT...” sformułowano cztery cele strategiczne, dla których zdefiniowano cele szczegółowe i działania tj.:

- I. Cel strategiczny - Zielona Agglomeracja Opolska - adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości środowiska.
Cele szczegółowe:
 - Poprawa efektywności energetycznej i wykorzystania OZE
 - Zapobieganie zagrożeniom związanym ze zmianą klimatu
 - Ochrona i racjonalne gospodarowanie wodą
 - Nowoczesna gospodarka odpadami
 - Ochrona różnorodności biologicznej
- II. Cel strategiczny - Dostępna Agglomeracja Opolska - ekologiczny transport i zrównoważona mobilność.
Cele szczegółowe:
 - Rozwój zintegrowanego transportu zbiorowego na obszarze Aglomeracji Opolskiej
 - Wsparcie przyjaznej środowisku, zrównoważonej mobilności
- III. Cel strategiczny - Nowoczesna Aglomeracji Opolska – efektywna edukacja i wysokiej jakości usługi społeczne.
Cele szczegółowe:
 - Dostępna edukacja Przedszkolna
 - Edukacja dostosowana do współczesnych wyzwań
 - Przeciwdziałanie wykluczeniu Społecznemu
 - Poprawa dostępności do usług społecznych i zdrowotnych

IV. Cel strategiczny - Atrakcyjna Aglomeracja Opolska – ochrona zabytków i nowoczesne usługi w obszarze turystyki i kultury.

Cele szczegółowe:

- Wzmocnienie potencjału dziedzictwa kulturowego, kultury i turystyki
- Europejska Inicjatywa Społeczna w Aglomeracji Opolskiej

Według danych RDOŚ w Opolu, na terenie objętym Strategią ZIT zlokalizowane są następujące formy ochrony przyrody:

- 1) Rezerwat Przyrody Prądy,
- 2) Rezerwat Przyrody Złote Bagna,
- 3) Rezerwat Przyrody Jaśkowice,
- 4) Rezerwat Przyrody Staw Nowokuźnicki,
- 5) Rezerwat Przyrody Przysiecz,
- 6) Rezerwat Przyrody Srebrne Źródła,
- 7) Rezerwat Przyrody Kamień Śląski,
- 8) Rezerwat Przyrody Gogolińskie Gniewosze,
- 9) Rezerwat Przyrody Lesisko,
- 10) Stobrawski Park Krajobrazowy,
- 11) Park Krajobrazowy Góra Św. Anny,
- 12) Otulina Parku Krajobrazowego Góra Św. Anny
- 13) Obszar Chronionego Krajobrazu Lasy Stobrawsko - Turawskie,
- 14) Obszar Chronionego Krajobrazu Bory Niemodlińskie,
- 15) Obszar Chronionego Krajobrazu Grodziec,
- 16) Obszar Chronionego Krajobrazu Łęg Zdieszowicki,
- 17) Obszar Natura 2000 Łąki w okolicach Karłowic nad Stobrawą PLH160012,
- 18) Obszar Natura 2000 Grądy Odrzańskie PLB020002,
- 19) Obszar Natura 2000 Zbiornik Turawa PLB160004,
- 20) Obszar Natura 2000 Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej PLH160014,
- 21) Obszar Natura 2000 Bory Niemodlińskie PLH160005,
- 22) Obszar Natura 2000 Łąki w okolicach Chrzastowic PLH160010,
- 23) Obszar Natura 2000 Kamień Śląski PLH160003,
- 24) Obszar Natura 2000 Żywocickie Łęgi PLH160019,
- 25) Obszar Natura 2000 Góra Św. Anny PLH160002,
- 26) Obszar Natura 2000 Łęg Zdieszowicki PLH160011
- 27) Użytki ekologiczne: „Puchacz”, „Gęsi Staw”, „Antoniów”, „Torfowisko Dębska Kuźnia”, „Stara Odra”, „Żurawie Bagno”, „Dzicze Bagno”, „Iglica”, „Ptakowice”, „Torfowisko”, „Rdestnica”, „Leśniczówka”, „Stawki Nad Nysą”, „Staw pod pomnikiem”, „Riparia”, „Nad Nysą”, „Kamionka Piast”, „Łąki w Nowej Wsi Królewskiej”, „Grudzicki Grąd”,
- 28) Pomniki przyrody,
- 29) Stanowiska i siedliska chronionych gatunków zwierząt i roślin.

Ponadto:

- planowane jest utworzenie rezerwatów przyrody: „Nowa Wieś Królewska”, „Srebrna Źródła II”, „Świerkle”, „Budkowskie Wydmy”, „Kęszyce”, „Radomierowice”, „Rzeka Bogacica”, „Dolina Stobrawy”, „Łąki Stobrawskie”, „Popowicki Las”, „Pisarzowice”, „Gogolińskie Gniewosze”, „Krasiejów”, „Dolina Myślina”, „Dąbrowy Kuźnickie”, „Ujście Nysy”, „Gęsi Staw”, „Wronów”, „Narok”, „Ptakowice”, „Stawy Niemodlińskie”, „Stawy Tułowickie”,
- planuje się powiększenie Parku Krajobrazowego Góra Św. Anny,
- planuje się powiększenie Obszaru Chronionego Krajobrazu "Bory Niemodlińskie"
- analizowany teren znajduje się w granicy korytarzy ekologicznych:
 - a) międzynarodowy Odra,
 - b) krajowy Lasy Niemodlińskie - Dolina Nysy Kłodzkiej,
 - c) krajowy Nysa Kłodzka,
 - d) krajowy Bory Niemodlińskie,
 - e) krajowy Lasy Niemodlińskie,

- f) krajowy Las Lubrzański,
 - g) krajowy Bory Stobrawskie,
 - h) krajowy Dolina Górnej Odry,
 - i) ponadlokalny Opole-Katowice,
 - j) regionalne na rzekach: Ścinawa Niemodlińska, Chrzastawa, Sucha, Mała Panew, Brynica, Budkowiczanka, Stobrawa, Bogacica, Osłoboga, Biała,
- część obszaru ZIT znajduje się w obszarze o szczególnie wysokich i wysokich walorach krajobrazu (wg opracowania K. i K. Badora, Opole 2006 pt.: „Waloryzacja krajobrazu naturalnego województwa opolskiego wraz z programem czynnej i biernej ochrony”).

W prognozie wskazano możliwość wystąpienia negatywnych oddziaływań na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000, w zależności od zakresu inwestycji, parametrów technologicznych jak i konkretnej lokalizacji. Z uwagi na brak dokładnych parametrów planowanych do realizacji inwestycji, jak i wskazania ich lokalizacji na obecnym etapie, możliwe jest jedynie wskazanie potencjalnych negatywnych oddziaływań inwestycji. Cyt.: *„Niekorzystny wpływ będzie obejmował głównie krótkookresowe, lokalne oddziaływania w fazie realizacji inwestycji (prace budowlane, remontowe) poprzez pogorszenie jakości siedlisk przyrodniczych w wyniku emisji zanieczyszczeń, hałasu, zmiany stosunków wodnych, zanieczyszczenia światłem i inne oddziaływania, wynikające z wprowadzenia do środowiska nowej infrastruktury. W kontekście długoterminowym oddziaływania mogą dotyczyć bezpośrednich zniszczeń siedlisk przyrodniczych i gatunków, w związku z fizycznym zajęciem terenu. Jednak należy mieć na uwadze, iż oddziaływania te mogą być zminimalizowane poprzez respektowanie ogólnie obowiązujących przepisów prawa i zaleceń wynikających z dobrych praktyk w zakresie realizacji tego typu inwestycji. Istotne jest aby unikać, w sytuacji kiedy to możliwe, ingerencji w obszary chronione, analizując różne warianty lokalizacji inwestycji. Należy także unikać prowadzenia prac w okresie lęgowym ptaków i dostosować terminy robót do terminów rozrodu gatunków wrażliwych, jak i stosować możliwe rozwiązania techniczno-organizacyjne, minimalizujące potencjalny negatywny wpływ. Niemniej jednak precyzyjna ocena oddziaływania na różnorodność biologiczną, obszary chronione, w tym obszary Natura 2000 i przedmioty ich ochrony, a także integralność obszarów chronionych oraz ewentualność wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań, będzie stanowiła przedmiot oceny oddziaływania na środowisko konkretnych inwestycji wybranych do realizacji w ramach Strategii, w sytuacji, gdy będzie ona wymagana. Zatem podczas realizacji inwestycji o znanej lokalizacji i parametrach technicznych, dokonana ocena istotności oddziaływania na dany obszar Natura 2000 odnosić się będzie do konkretnych celów i przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 – siedlisk i gatunków, dla ochrony których obszar ten został ustanowiony. Zatem w ramach przyszłych ocen oddziaływania na środowisko konkretnych już inwestycji wskazanych do realizacji, należy wykazać także ich zgodność z planami zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000, ustanowionych zarządzeniami RDOŚ”.*

W prognozie zawarto również zapisy, mówiące, iż planowane do realizacji w ramach ZIT inwestycje, w sytuacji gdyby realizowano je w granicach obszarów chronionych, muszą wykazywać zgodność z aktami prawnymi dotyczącymi konkretnych form ochrony przyrody, w szczególności w odniesieniu do obowiązujących w ich granicach zakazów, określonych m.in. w aktach powołujących/ustanawiających te formy ochrony przyrody oraz w odniesieniu do celów ochrony i działań ochronnych wskazanych w planach ochrony rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i planach zadań ochronnych obszarów Natura 2000.

Prognoza wskazuje, iż realizacja działań w ramach ZIT pn. „Ochrona różnorodności biologicznej” dąży do odtworzenia siedlisk przyrodniczych oraz populacji gatunków, a także ma na celu wzrost różnorodności biologicznej w oparciu o gatunki rodzime, poprzez inwestycje w zieloną infrastrukturę na obszarach miejskich i pozamiejskich (np. parki miejskie, ekoparki), jak i w wyniku działań rekultywacyjnych na terenach zdegradowanych – co będzie skutkowało pozytywnym oddziaływaniem na migrację zwierząt, a tym samym integralność korytarzy ekologicznych.

Ponadto w prognozie wskazano, że podczas prac termomodernizacyjnych może wystąpić negatywne oddziaływanie na zwierzęta, w szczególności ptaki i nietoperze, dlatego też harmonogram i przebieg prac budowlanych powinien uwzględnić taki sposób i czas prowadzenia prac, aby uniknąć możliwych negatywnych oddziaływań, bądź całkowicie je wyeliminować. Można zatem uznać, że dobre praktyki zostaną wykorzystane przy pracach termomodernizacyjnych.

Odnosnie walorów krajobrazowych, prognoza wskazuje, iż potencjalny negatywny wpływ będą mieć przedsięwzięcia, w ramach których realizowane będą działania w zakresie urządzeń wodnych i infrastruktury hydrotechnicznej, zwłaszcza w obrębie nieprzekształconych naturalnych dolin i koryt rzecznych. Istotnym działaniem niwelującym wprowadzenie obcych elementów do naturalnego krajobrazu powinno być odpowiednie planowanie inwestycji uwzględniające konieczność wkomponowania planowanych obiektów w istniejący krajobraz. Natomiast przedsięwzięcia związane z rozbudową i modernizacją infrastruktury, ze szczególnym wskazaniem projektów koncentrujących się na rozwoju infrastruktury komunikacyjnej, są to przedsięwzięcia istotnie zmieniające krajobraz, w tym o charakterze naturalnym i wymagają zachowania wszelkich warunków dla zachowania cennych walorów krajobrazowych. Minimalizacja negatywnego oddziaływania inwestycji powinna odbywać się na etapie projektowania. Zaleca się tu dążenie do zachowania harmonii pomiędzy budowlą inżynierską a krajobrazem. W odniesieniu do działań planowanych do realizacji na terenach dotychczas zurbanizowanych i skomunikowanych, prognoza wskazuje, iż nie wpłyną one istotnie na naturalne walory krajobrazowe – dotyczyć będą krajobrazów miejskich, już przekształconych i szczególny nacisk powinien zostać położony na estetyzację obiektów i ich harmonijne powiązanie z istniejącymi elementami krajobrazu.

Wobec powyższego, w opinii organu, konieczne jest uzupełnienie treści projektu dokumentu:

- o ww. zapisy z Prognozy w zakresie sposobu realizacji ustaleń dokumentu w stosunku do form ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000,
- o ww. zapisy odnośnie walorów krajobrazowych,
- w odniesieniu do planowanych działań z zakresu fotowoltaiki i energetyki wiatrowej – o zapis: *„realizacja tych przedsięwzięć jest możliwa, jeżeli przeprowadzona ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, której konieczność przeprowadzenia stwierdzono w toku prowadzonego, w trybie ustawy ooś, postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, wykaże brak negatywnego oddziaływania na awifaunę, chiropterofaunę i krajobraz”*,
- w odniesieniu do planowanych działań termomodernizacyjnych budynków, ochrony ptaków oraz nietoperzy i ich siedlisk o zapis dot. planowanych działań termomodernizacyjnych budynków lub prac remontowych dachu i/lub elewacji w aspekcie ochrony ptaków oraz nietoperzy i ich siedlisk, w tym wskazanie wytycznych do prowadzenia tego rodzaju prac (poprzez wskazanie najkorzystniejszych terminów wykonania prac z punktu widzenia ochrony ptaków i nietoperzy, a także zwrócenie uwagi na potrzebę uprzedniego zinventaryzowania występujących gatunków w danym budynku); pomocnym może być wypracowane w latach ubiegłych „Stanowisko Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu oraz Regionalnej Rady Ochrony Przyrody w Opolu w sprawie ochrony siedlisk ptaków i nietoperzy na obiektach budowlanych” (dostępne pod adresem: <https://www.gov.pl/web/rdos-opole/regionalna-rada-ochrony-przyrody>),
- o zapisy preferujące stosowanie w nasadzeń gatunków rodzimych, bez wprowadzania inwazyjnych gatunków obcych.

Jednocześnie przypominam, że zgodnie z przepisami art. 55 ust. 3 i 4 cytowanej na wstępie ustawy OOŚ, organ opracowujący projekt dokumentu, po jego przyjęciu sporządza pisemne podsumowanie, które wraz z przyjętym dokumentem przekazuje właściwym organom, o których mowa w art. 57 i 58 tej ustawy.

Alicja Majewska
Regionalny Dyrektor Ochrony
Środowiska w Opolu
/ – podpisany cyfrowo/

Otrzymują:

1. Adresat
2. aa

Sprawę prowadzi Anna Kubiaczyk anna.kubiaczyk@opole.rdos.gov.pl tel. 77 45-26-239

